

Jan Mossin's lærebog i operationsanalyse er stringent og veldisponeret. Han gennemgår i 8 kapitler hele den klassiske operationsanalyse fra allokeringsmodeller over lager- og investeringsmodeller til simulation, netværksplanlægning og dynamisk programmering. Hertil knytter der sig et afsnit om prognoseteknik.

Det er en fremstilling, der er velegnet for studenten, der vil sætte sig ind i operationsanalysens grundlæggende teknikker. Den er således anvendelig på HA-studiet, navnlig måske til studie-kredsbrug.

Man kan ikke have alt i en bog på 303 sider, og derfor er det let anmeldelsesvis at pege på manglen på større cases, der måske er dem, der bedst belyser, hvorledes operationsanalytikerens arbejder. Dette er en opfordring til forfatteren til et bind 2, hvor han bør knytte en række praktiske større implementeringer af operationsanalysen til sin introducerende lærebog. I så fald har vi et fremragende grundmateriale på et let tilgængeligt skandinavisk sprog.

C. L. Cooper and I. L. Mangham, *T-Groups, A Survey of Research*, Wiley, London, 1971, 283 sider.

T-Grupper eller træningsgrupper, eller på dansk sensigrupper, har været uhyre meget anvendt i de senere år med henblik på at gøre folk deres sociale adfærd, herunder samspillet med deres »nærmiljø«, mere bevidst. Denne bevidstgørelse kan være både af intellektuel og emotionel karakter, men under alle omstændigheder en bevidstgørelse. I denne bog har forfatterne samlet en række analyser af de erfaringer, man har med træningsgrupper.

For det første kan det slås fast, at en træningsgruppe groft sagt organiseres for at give deltagerne mulighed for at lære mere om dem selv og deres indflydelse på andre, specielt med henblik på at lære sig at fungere mere effektivt i ansigt-til-ansigt-situationer.

Sensitræningen er primært procesorienteret fremfor indholdsorienteret. Dette betyder, at man kommunikerer mere på det følelsesmæssige niveau end på det egentligt intellektuelle niveau. For det andet er selve træningen ikke struktureret konventionelt, idet man lader deltagerne selv vælge, hvad de ønsker at arbejde med, og lader dem selv bestemme, hvilke midler de vil foreslå for at nå deres mål.

Det karakteristiske i udgangssituationen, hvor der altså ikke ligger nogen form for ledelse, er at nogle deltagere forbliver tavse, andre bliver aggressive, nogle forsøger hele tiden at initiere diskussioner, og nogle forsøger at strukturere forløbet.

Med udgangspunkt i disse 4 former for adfærd forsøger træneren at diskutere og analysere forløbet. Træneren tolker adfærden baseret på sine almindelige erfaringer og lader denne tolkning influere på deltagerens oplevelse af forløbet.

Det, der ellers kendetegner T-gruppe laboratoriet, er smågrupper, hvor der ikke er flere personer i hver gruppe, end at disses engagement, deltagelse i diskussionen og kommunikationsmulighed er sikret.

Der har stået megen blæst om sensikurser her i landet, naturligvis baseret på ukendskab til, hvad der egentlig foregår, og hvad formålet er. I en nøgtern fremstilling som nærværende bog pilles det sensationelle fuldstændig af den pågældende form for træning og der sker en nøgtern analyse af fordele og ulemper rent træningsmæssigt ved den pågældende pædagogiske form.

Bogen er opdelt i 7 afsnit, hvoraf det første beskæftiger sig med anvendelsen af T-grupper i lederudviklingsprogrammer. Næste afsnit har analyseret de ændringer, man kan iagttage i deltagerens sociale bevidsthed før og efter T-gruppe træning. Et afsnit fokuserer på selve træneren, og et andet på de erfaringer man har med sammensætning af T-grupper. De øvrige afsnit behandler dels dynamikken i gruppen, dels udvikling af selve teknikken. Endelig er man inde på en beskrivelse af de erfaringer, man har med T-grupper i organisationsudviklingsprogrammer.

Det vil fremgå af anmeldelsen, at det er en bog for de, der beskæftiger sig med proceskonsultation, herunder også pædagoger.

Jay W. Lorsch and Paul R. Lawrence, *Studies in Organization Design*, Irwin-Dorsey, Homewood, 1970, 196 sider.

Lawrence og Lorsch's bog er snart en klassiker. Forfatterne har samlet 10 analyserende indlæg omkring organisationsproblematik.

Det som de to redaktører peger på, er den såkaldte *differentieringsproces*. Ved differentiering forstås forskelle i kognitiv og motivationel orientering mellem de, der leder forskellige enheder i en organisation, samt forskelle i formel

struktur mellem sådanne enheder. Sådanne forskelle kan navnlig begrundes i, at forskellige dele af organisationen lever i forskellige omgivelser, hvis indflydelse på organisationen er så betydelig, at dennes modspil i mange forskellige former er nødvendig for, at den på længere sigt kan overleve. Lawrence og Lorsch slår på differentiering i 4 dimensioner: Den formelle struktur, målorientering, tidsorientering og endelig interpersonel orientering. De fra kommende forskellige krav til organisationen må give sig udslag i forskellige udformninger af denne langs disse 4 målestokke. De 10 udvalgte artikler peger alle i retning af at understrege denne grundlæggende tese.

E. J. Miller and A. K. Rice, *Systems of Organization, The Control of Task and Sentient Boundaries*, Social Science Paper Backs, Tavistock, London, 1967, 286 sider.

Miller og Rice's bog, der her foreligger i paperback-udgave, er allerede blevet den klassiker, der har peget på samspillet mellem organisationen og dennes omgivelser. Gennem en lang række indgående case-studies påpeger forfatterne, hvorledes en åben dynamisk organisation (afbildet på en åben dynamisk systemmodel) er nødvendig for at tackle de ændringer, der foregår i omverdenen. Jo hurtigere sådanne ændringer sker og jo mere indgående de er, jo større dynamik må der være i den interne organisation for at den skal kunne udnytte de muligheder, der ligger i omverdenen og for at den skal kunne forsvare sig mod de trusler, samme omverden producerer.

Robert J. Thierauf, *Dataprocessing for Business and Management*, Wiley, London, 1973, 693 sider.

Med den betydelige udvikling af erfaringer på edb-området, forventer man nu og da en statusopgørelse, der adskiller sig signifikant fra de, der bare er et par år gamle.

Foreliggende håndbog er en statusopgørelse, men de »nyheder«, som den bringer, er yderst sporadiske.

Bogen er opdelt i 6 hovedafsnit: en introduktion til edb i betydningen elektronisk databehandling, inputmedier, selve databehandlingsprocessen og dens maskineri, programmeringssprog, herunder

navnlig FORTRAN IV, implementering og kontrol af databehandling og endelig i en sluttende del databehandling og dens indvirkning på virksomheden.

Skulle man sætte indholdets relevans i forhold til hjemlige uddannelser, må det blive noget med den avancerede edb-assistent og evt. et led i programmer-modulet.

G. Hadley and M. C. Kemp, *Finite Mathematics in Business and Economics*, North Holland Publ. Comp., Amsterdam, 1972, 521 sider.

I rækken af lærebøger i den såkaldte nye matematik og navnlig dens anvendelse på økonomiske områder betegner denne bog en slags å jourføring af de erfaringer, man har haft i udviklingen af dette område i de sidste 15 år.

Man kan sige, at pædagogiseringen af de rent formelle tankegange er pædagogisk fint udformet og at de pågældende modelområder er relevante for en bredere uddannelse i kvantitativ tankegang. Imidlertid kniber det vældigt med praktisk relevante eksempler, ikke med konstruerede eksempler, der illustrerer metodernes anvendelse. Bogen er inddelt i 8 kapitler, hvoraf det første som sædvanlig behandler mængder, funktioner og relationer og det andet grafisk fremstilling. Vektorer og matricer, lineære ligninger og lineær programmering følger, og bogen afsluttes med sandsynlighedsteori, beslutningsteori og Markovkæder.

Per Gjerløv og Henrik E. Nyegaard, *Introduktion til APL 366*, Gyldendal, 1972, 124 sider.

Dette er en elementær lærebog i »A Programming Language«, APL. Forfatterne, som har praktisk pædagogisk erfaring, har udformet en lærebog i APL, dels til klassebrug og dels til selvstudium. Der er tale om en introduktion og som sådan synes den aldeles velegnet.

Rent fremstillingsteknisk er teksten skrevet på IBM-skrivemaskine og derefter trykt. Det er en praktisk fremstillingsform, som er anbefalelsesværdig for læremateriale, der skal hurtigt frem, og hvis forældeshastighed hidtil har været betragtelig.